

**D. Marcvs Evangelista. Rodolphi Gvaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia C. Tunc ueniunt ad eum Sadducæi, qui dicunt non esse resurrectionem, interrogaueruntq[ue] eum, dicentes: Magister, Moses scripsit nobis, si cuius frater mortuus sit, & reliquerit uxorem, et ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

magis obedire, quam in Dei cultum peccare voluerunt. Et Apostolorum vox est: Oportet Deo
 & iussa superstitiosus contempserunt. Et Ambrosius, cum Valentinianus 1. Imper. à matre Iustina
 extimulatus templum sibi dari postulareret, respondit: Deus affirmat suas esse domus templa in quibus
 sonat vera doctrina, iuxta illud: Domus mea domus orationis vocabitur. Et simul hunc locum cita-
 bat: Date Casari que sunt Cesaris, & Deo que sunt Dei. Toto igitur celo errant, qui hodie doctri-
 nam & religionem Regum arbitrio subijciunt, & se coram Deo abundè excusatos putant, si nesa-
 riji cultibus & publicis flagitijs horum auctoritatem præterece possint. Ita enim stulticia & teme-
 ritatis accusant sanctissimos Martyres, quos quos fidem suam sanguine suo obsignauerunt. Quid?
 Nonne apud Hofeam Israelitæ accusantur, quod regum suorum edicta secuti superstitiones recepis-
 sent? Hof. 5. At ea est nostri seculi infelicitas, ut que Dei sunt, pleriq; regibus & principibus tri-
 buant, in alijs verò nec Dei nec sanctorum magistratum legibus obtemperant.

Restat disputationis huius exitus, qui Christo quidem eximiam laudem, hostibus verò ipsius ma-
 gnam infamiam peperit. Mirantur enim acumen diuinum, quo nodum hunc ita secuit, ut et suam
 Romanis auctoritatem incolumentem reliquerit, et nemo cordatus ex populo ipsi indignari possit. Itaq;
 ipse sua frustrati, non habent quod opponant. Ita exeunt quacunq; aduersus Christum suscipiuntur con-
 spira. Disputat illa Deus, ut ipsi consultiorebus ignominiam & malum conciliant. At simul impudens
 & incurabilis hostium veritatis contumacia hic elucet. Etsi enim nihil reprehendere possint, paulò
 post tamen Christum coram Pilato accusare audent, quod censum Casari minime dandum esse do-
 cuerit. Quid ergo à calumnijs tutum erit hodie? Vel num mirari opus est que olim Christianis ob-
 iecta sunt crimina, & que hodie nobis obijciuntur? Nostrum fuerit, curare, ne quid iniustitia nobis
 merito exprobrari possit. Aduersus calumnias verò & nefarios mendaci conatus intrepidè stemus in
 Christo Iesu, qui vt olim mundum & huius principem vicit: ita suorum famam & memoriam sem-
 per asseret & tuebitur. Ipsi debetur benedictio, honor, gloria & potestas in æternum. Amen.

Exitus disputa-
 tionis Christi
 hostibus igno-
 miniosus.

Luc. 23.

H O M I L I A C.

Tunc ueniunt ad eum Sadducæi, qui dicunt non esse resurrectio-
 nem, interrogaueruntq; eum, dicentes: Magister, Moyses scripsit nobis,
 si cuius frater mortuus sit, & reliquerit uxorem, et filios non reliquerit:
 ut accipiat frater eius uxorem eius, & exulet semen fratri suo. At qui
 septem fratres fuerunt, ac primus uxorem duxit, & moriens non reli-
 quit semen. Et secundus accepit eam, ac mortuus est, & nec ipse quidē
 reliquit semen: & tertius itidem. Et acceperunt eam septem illi, neque
 reliquerunt semen: ultima omnium mortua est & mulier. In resurrectio-
 ne ergo cum resurrexerint, cuius eorum erit uxor? Nam septē habue-
 runt eam uxorem. Et respondens Iesus, ait eis: Nōne propterea erratis,
 quod nescitis scripturas, neq; potentiam Dei? Cū enim à mortuis
 resurrexerint, neq; uxores ducunt, neq; nuptum dantur: sed sunt ut an-
 geli, qui in cœlis sunt. De mortuis uerò, quod suscitandi sint, nō legistis
 in libro Moysis, quomodo in rubo locutus sit ei Deus, dicens: Ego sum
 Deus Abrahami, Deus Isaac, & Deus Iacobi: Non est Deus mortuo-
 rum, sed Deus uiuentium. Vos ergo multum erratis.

Evangelista postrema Christi Iesu cum hostibus suis certamina diligenter describunt; partim
 quidem, quod in illis elucet impiorum pertinacia incurabilis, qua illi perpetuò veritatem oppu-
 gnant, ac in peius proficiunt: partim verò, quod in illis agitur de articulis, quorum exacta cognitio om-
 nibus nobis perquam necessaria est. Et nuper quidem de magistratus auctoritate disseruit, aduer-
 sus eos, qui Christi & Evangelij prætextu ad carnis licentiam seditionè abutuntur. In presenti verò
 de mortuorum resurrectione disputatur, in qua salutis nostra fundamentum maxima ex parte con-

Argumentum
 & usus præfeti-
 tis loci.

1. Cor. 15.

fflit. Nam vt Paulus ait: Si resurrectio mortuorum non est, ne Christus quidem resurrexit. Quod si Christus non resurrexit, inanis vtiq; est predicatio nostra, inanis autem est & fides vestra. Adhuc estis in peccatis vestris: igitur & qui obdormierunt in Christo, perierunt. Deniq; si tantum in hoc vita spes in Christo fixam habemus, maxime miserabiles omnium hominum sumus, &c. Quia ergo mortuorum resurrectionem Christus ipse hoc loco aduersus homines non vulgares asserit, et delictius nobis in eius consideratione versandum est, vt quid de illa sentiri & credi debeat, distincamus.

Sadducei aduersarij Christi

Primo autem loco hostes vel antagonistae Christi considerandi veniunt, quos ex Sadduceis solum, & Evangelistae scribunt. Erat istorum secta contraria profus pharisaeis, licet à iustitia non abirent, & huius studium publicè profiterentur. Docebant enim iustitia studendum esse propter ipsam iustitiam, non alicuius praemij spe aut expectatione: & huius quidem studium nostris viribus persequi posse sentiebant, nec multa gratiae Dei ratione habita liberum hominis arbitrium magnificè extollebant. Et quia praemium iustitiae nullum expectari debere dicebant, simul etiam mortuorum resurrectionem, spiritus item tam bonos quam malos, & animarum immortalitatem negabant, sicuti Iosephus & Lucas in Actis prodiderunt. Et illorum quidem partes sequebantur sere operantes, qui cum plerumq; religionem non multum curent, iustitia tamen opus esse vident, & vulgus saltem aliqua religionis opinione in officio contineri volunt, vt fortunis suis tutius fruantur. Quo factum est, vt Sadduceorum opinio eo vsque praevaluerit, vt postea docentibus Apostolis, in Synagoga praecipuam auctoritatem obtinerent. Hi, cum Phariseos & Herodianos infeliciter cum Christo congressos esse cernerent, ipsi aduersus illum in arenam descendunt, vltimi quodammodo ingenuitate, quam illi ex hoc congressu reportarant. Nam vt nuper diximus, probe impio omnibus in Christo oppugnando conuenit, quamuis in plerisque alijs hostiliter dissentiant. Elucet autem in his ingenuis populi Iudaici corruptio, quando inter eos, qui Dei peculium dici volebant, ea publicè negare licuit, sine quibus nec fides vel religio, nec salutis ratio consistere potest. Quid enim in his omnibus reliquum manet, si anime cum corporibus intereunt, si corporum resurrectio est, nulla, si spiritus utrumque nulli sunt? Annon ita Deus ipse negatur, quem spiritum esse Christus dicit? Maior tamen populi istius corruptio elucet in eo, quod cum Sadduceis ista profiteri liceret, Christo tamen veram salutis rationem docere non licuit, & cum in honore & pretio fuerint Sadducei, soli illi excommunicatione digni visi fuerint, qui Christi discipuli erant. Poterat hoc mirum & stupendum censeri, ipsoe hodie huius generis multa fierent. Postquam enim pontificum tyrannis ecclesiae vnitatem scilicet, & sectae variae enatae sunt, quam plurimos est videre, quibus ludus & fabula videtur, quae de religione ex scripturis traditur. Imò in vrbe Roma, in Cardinalium & Pontificum conspectibus versatur, qui cum ex religione quae sum maximum faciant, interim tamen animarum immortalitatem negant, aduersus corporum resurrectionem publicè disputant, & fidem Christianam hoc vno modo magni faciunt, quod sub huius praetextu ipsi in hominum animas simul & fortunam dominaticeat. Quod si verò aliquis Epicureos hosce errores arguat, & Christianae fidei mysteria vere docuisse profiteatur, illum mox ecclesiae hostem, schismaticum, impium & haereticum esse elationem. Eadem ergo est nostrorum temporum ratio, quae olim apud Iudaeos fuit, & nisi Christi nominis praefessionem ab hisce labibus liberent, qui rerum in ecclesia potiuntur, idem nobis quoque, quod olim Iudaeis, iusto Dei iudicio eveniet.

Belli Iud. lib. 2. cap. 7. Act. 23.

Act. 4. et 25.

Ioan. 4.

Ioan. 9. et 12.

Questio Sadduceorum de resurrectione.

Deut. 25.

Num. 27. et 36.

Sed audiamus quaestionem, qua isti Christum aggressi sunt. Sciebant Christum et resurrectionem & angelos fateri. De illa ergo interrogant, nimirum quod sperent, illum vel odio Pharisaeorum negaturum esse quod prius docuerat, vel si in sententia persistat, rei absurditate conuicti posse. Et creandum est, ipsos cum Phariseis saepe de hoc ipso argumento disputauisse, quorum infamia ferociores facti, cum ipso Christo congressi audent. Proponunt autem casum ex lege peritum, quae praecipiebat, vt frater mortuus absq; prole defuncti uxorem duceret, & ex illa fratri mortuo semen suscitaret. Ratio legis huius multiplex erat. Primò enim cauebant, ne hereditates & familiae dissiparentur: & idè ad eos pertinet fratres pertinere, qui simul habitabant. Deinde viduis quosq; consulebatur, ne defuncto maritum mox ea domo eijcerentur, in cuius administratione operà bonam prius nauassent. Praeterea officij erga defunctos admonebat, ne illorum memoria turpiter intercidere paterentur. Videtur etià de fratribus fratrum viâ obstruxisse, ne quis ex fratris morte lucrum speraret, quando defuncto etià semen excoegebant.

cogetur, ad quod illius hereditas perveniret. Ex ista verò lege fallaciam struunt, quia Christi capi aut in absurdas opiniones abduci posse arbitrantur. Fuerunt (inquunt) septem fratres, quorum primus vxore ducta absq; liberis defunctus est. Illius ergo vxore ex affinitatis iure secundus frater duxit, qui & ipse nulla prole suscepta è viuis decessit. Eadem fuit fors reliquorum omnium, post quos ipsa quoq; mulier est mortua. Quærimus ergo, si resurrecturi sunt illi, cuius nam vxor in resurrectione futura sit? Omnium ne simul, an primi vel alicuius alterius ex septem illis? Ita verò Christi non habiturum putant quod respondeat. Nam si omnium vxorem simul futuram dicat, se distima & deestimatione digna dicitur fore in resurrectione rerum confusio. Si vnus tantum: iam reliquis omnibus iniuriam fieri clamabunt, qui ad illam ducendam legis auctoritate impulsus sunt: nec aliqua ratio poterit assignari ob quam huic potius quam illi debeat. Vide autem, quousque tandem progrediat impietas, si illi habenas laxaueris. Non verentur illi disertas Dei leges scurriliter ridere, & Dei verbo ad salutis rationem oppugnandam abuti. Est hoc stratagemata diaboli proprium, quo illum aduersus Christum in deserto vsus fuisse, supra vidimus. Imitantur hunc simul & Sadduceos hostes, qui nostro seculo ex scripturis locos aliquos vel exempla conquirunt, quibus vel ebrietatem, vel fornicandi libidinem, vel adulteriorum licentiam, vel belligerandi rabiem, aut alia immania flagitia inueniri conantur. Imprimis verò patet hoc exemplo, quid in regno Dei fingant & somnient, qui toti carnis affectu reguntur. Vt enim in presenti hoc seculo solis terrenis inhiant: ita quoad futuram vitam absurdis & fœdis cogitationibus occupantur. Talia sunt quæ Mahomet de futura piorum beatitudine tradidit, cuius præcipuam partem in hortorum delicijs, fœdis amoribus & conuiujs collocavit. Nec multum distimiles sunt, qui absurdissimis quæstionibus aut etiam scurrilibus disticij dubia & suspecta facere conantur, quæcumq; de resurrectione mortuorum & nondum Christi ad iudicium aduentu scriptura tradidit: & eadem plane dicunt, quæ illos disturos esse D. Petrus olim prædixit. Nimis tamen illorum iudicij nos offendi decet, quando hæc non noua sunt, sed Christum potius Sadduceis istis respondentem audiamus, cuius responsionis partes sunt tres.

Prima absurda istius quæstionis causam indicat, ne qui ex vulgo offenderentur, qui homines non postrema auctoritatis tam scurriliter de re maximi momenti loqui audiebant. Nonne propterea erratis (inquunt) quod nescitis scripturas, neque potentiam Dei? Scripturarum ergo ignorantia præcipua errorum causa est. Per hanc enim fit, vt nec Dei potentiam obseruemus, & proinde absurdum & impossibile esse putemus, quicquid nostre rationis capere exuperat. Scripturis ergo nos assuescere oportet, & Dei verbo non modo carnis nostre sensum, verum etiam rationem & intellectum nostrum omnem subicere per fidei obedientiam, sicuti Paulus Abrahami exemplo docet, qui non effectas sui corporis vires, aut emortuam Saræ vuluam, sed Dei omnipotentiam simul & veritatem respiciens, Dei promissionibus indubitata fide credidit. Obseruabis autem, Christum non nudam Dei potentiam, sed simul cum hac scripturas, id est, verbū Dei allegare. Nec enim facit statim Deus quicquid potest, sed quicquid vult, vt in Psalmis dicitur: Omnia quæ voluit, fecit. Voluntatem verò suam verbo reuelat, quod scripturis continetur. Frustra ergo aduersarij nostri hoc ipso argumento contra nos in Cæna negotio vtuntur, & nobis omnipotentiam Dei obijciunt, nosq; illam negare calumniantur, dum fieri posse negamus, vt Christi corpus simul in celo & in terris sit. Nec enim hoc impossibile esse dicimus simpliciter, sed quod ipsius Christi & Apostolorum verbis institui, longè aliam illius voluntatem esse scimus, quàm quod in terris post hæc corporaliter versari velit. Ipsi enim verba sunt: Exiui à patre, & veni in mundum: iterum relinquo mundum, & vado ad patrem. Item, Expedi vobis, vt ego vadam. Et rursum: Si quis dixerit vobis, Ecce hic Christus, ecce illic, nolite credere. Petrus quoque dicebat: Oportet Christum celos accipere vsq; in tempus restitutionis omnium. Et Paulus de ipsa Cæna differens, iubet vt mortem Domini annuntiemus, donec veniat. At non ignorabat illum in se credentibus nunquam non presentem esse diuinitatis virtute: de corpore igitur hoc dicit, in quo die nouissimo ita venturus est, sicuti abeuntem viderunt Apostoli, &c. Non ergo omnipotentiam Dei negamus, sed huius limites constituimus voluntatem, quam illa non prætergreditur, nisi impotentem dicere velimus, qui ipsi sibi pro suo arbitrio imperare nequeat. Itaq; de ipsi dicere possumus, quod omnipotentia quidem Dei magnificet prædicent, scripturas verò ignorant, aut saltem ignorare velint, quæ de Christi corpore & eius ascensione in celos longè aliter loquuntur.

Mar. 3.
Matth. 4.

1. Pet. 3.

2. Christus cal
sam errorū de
legit.

Rom. 4.

Psal. 115.

Ioan. 16.

Matth. 24.

Actorum 3.

1. Corinth. 15.

Acto. 1.

eur, quam ipsi somniant. Sed omisit istis ad alteram partem transeamus.

2. Arguit absurdam imaginatio xerint (inquit) neq. vxores ducunt, neq. nuptum dantur. sed sunt vt angeli, qui in celis sunt. Cuius tamen haec apud Lucam in hunc modum leguntur: Filij huius seculi ducunt vxores, & nuptum dant: Illi vero, qui digni habebuntur seculo illo, & resurrectione a mortuis, neq. ducunt vxores, neq. nuptum dant: nam vltra a mori possunt: aequales enim angelis sunt, & filij sunt Dei, cum sint resurrectiois. Distinguit ergo inter praesens hoc & futurum seculum, & a causa finali conuenienter argumentatur, vt ostendat illa in caelis locum non habitura esse. Est ea, vt legitima scholis pronuntiatione genus humanum conseruetur, quod alioqui breui interitum erit, cum omnes finis mortales. Quia ergo in futuro seculo vltra a mori non poterunt, neq. aliquis corruptioni locus erit amplius, nec nec generatione opus erit, & proinde ne coniugio quidem, quod generationis ergo est institutum.

Gene. 1.

Piorum in caelis conditio.

Docet autem hoc loco Christus, quae nam piorum in caelis conditio futura sit. De illis enim filijs hic loquitur, impios Dei iudicio relinquens, quorum sortem infelicitissimam fore, alibi docemus. Piorum filios resurrectionis vocat. Tales vocat Hebraica phrasi, eo quod semel excaecati, amplius mori non poterunt. Vt enim filij mortis dicuntur, quibus iam iam absq. dubio morandam est: ita resurrectionis filij sunt quos ita ex mortis imperio vel tyrannide Deus auertit, vt hoc illis non sit amplius formidanda. Comprehendit vero mortis vocabulum omne illud agmen malorum, quod ex peccato obortum nos infestat. Quare cum resurrectionis filij futuri simus, omnem simul poenitentiam cessare oportet, sicut hoc titulo salutis nostrae certitudo asseritur. Deinde angelis aequales fore dicit: quod non de essentia, sed condicione resuscitatorum debet intelligi. Cessat enim angelis spiritus esse, at nos corporibus nostris resurrecturos esse, scriptura discretè docet. Angelorum vero similitudo vel impuris vel molestis affectibus turbabimur. Quia enim omnis lachryma abstergetur, omnis quoq. simul tollentur, quae doloris & lachrymarum causam praebere possunt. Tertio Dei filij vocantur. Atqui iam tales dicimur, & spiritum adoptionis accepimus, in quo clamamus Abba pater. Quia de futura filiorum Dei manifestatione loquitur, qui dum in hoc seculo viuunt, nihil minus quam filij Dei putantur, cum nouas quotidie afflictiones sustineant. Vbi vero Christus aduenierit, publicanos mundo innorescet, Dei filios esse, qui nunc mundi excrementa censentur, sicuti multis in libro Sapientiae traditur. Et huc Ioannes respexit, dicens: Charissimi, nunc filij Dei sumus, et nondum cognoscimus, quod futuri sumus. Scimus autem, quod si apparuerit, similes ei erimus, &c. Comprehendit autem filiorum Dei titulum summam hominis beatitudinem. Nam si filij sumus (inquit Paulus) legitur etiam des: haeredes quidem Dei, cohaeredes autem Christi. Faciunt huc promissiones Euangelicae, quae nihil Christo loci in caelis paratum esse testantur, vbi cum ipso aeternum viuamus. Nobis vero omnium horum hic vsus esse debet, vt in aduersis quidem consolationi, in secundis autem infirmitatibus seruiamus, praeanibus huius mundi illecebris nos insecari patiamur, Celebratur in Romana historia M. C. filij fortitudo, qui cum Placentia magistratum gereret Cn. Carbone Consule iubente decretis fieri, quo in obsequio a Placentinis darentur, nec summo eius imperio obtemperauit, nec viribus cessit, cum Carbone, se multos habere gladios, respondit: Et ego multos annos habeo. Animum hinc addidit, quod in extrema senectia agens non nisi paucissimos vitae annos sibi superesse videbat, quos hostes eripere. At quantum plus fiducia nobis addere debet, quod nos vitam hanc breuem & arduam, cum carnis & beatitudinis aeternae esse scimus, in qua merces laborum maxima nobis est preparata?

Psal. 104.

Isaie 25.

Rom. 8.

Galat. 4.

Sap. 4. 5. &c.

1. Ioan. 3.

Rom. 8.

Ioan. 14.

Luc. 22. &c.

5. Resurrectionem asserit ex Mose, Exod. 3. Antiqu. 18. c. 2.

Tertia parte ipsius Dei testimonium adducit, quo resurrectionem fore probat. Et Mose quidem in thebitate videtur, cum multa alia clariora in scripturis testimonia extant, eo quod Sadducei uariis alias quam legis obseruationes recipiebant, sicuti Iosephus annotauit: et vt ostendat resurrectionem verum non posse, nisi patres atroci iniuria afficeret velint, quibus Iudei potissimum gloriabantur. Argumentum formari potest hoc modo: Deus non est Deus mortuorum. Est autem Deus Abrahami, Isaac & Iacob. Ergo Abraham, Isaac & Iacob viuunt. Mortuos vocat ex Sadduceorum opinione, quibus nihil ex morte resurgendi spes sit reliqua, & qui (vt in scholis loquuntur) non actu modo, vt numerus potentia vitam omnem amiserunt. At qui tales sunt, nusquam in rerum natura sunt, & proinde nulli sunt, quomodo Deus rei, quae nulla est, Deus vel Dominus dici poterit? Dicitur autem Deus pater, quod cuiusculi aliquos iam ante mortem obierant. Illos ergo sic obisse constat, vt coram Deo viuunt, & vitam corporalem

hoc quoque resurrecturi sint. Nisi enim hoc demus, illos profus interisse oportet, & proinde vanissi-
 ma erunt promissiones, quae illis datae sunt, & quibus tota gentis vestrae dignitas nititur. Videtur
 huic respexisse Paulus, quando ait: Si resurrectio non est, ergo qui obdormierunt in Christo, perierunt. 1. Corinth. 15.
 Ceterum istis alia quoque scripturae testimonia coniungere oportet, ut in eius articuli fide confir-
 memur, qui praecipua nostra religionis & salutis mysteria comprehendit. Apud Isaiam certe domi-
 nus ait: Mortui tui vivent, qui meum corpus sunt, resurgent. Expergiscimini & iubilate habitatores
 pulueris: quoniam ros herbarum viventium ros tuus, & terra mortuos eiciet. Danieli item angelus
 dixit: Multi dormientium in pulvere resurgent, hi quidem ad vitam aeternam, illi vero ad probra &
 contemptum eternum. Cum primis vero evidens est, quod Iob inter gravissimos dolores ex spiritus sug-
 gessione in haec verba pronunciauit. Novi quod vindex meus vivit, & nouissimo die adbibebit vim
 suam pulveri. Postquam vero circumdederint hoc mea cute, spectabo Deum ex carne mea. Quem ego
 mihi contemplantor, & oculi mei videbunt, & non alius: reposta est haec spes mea in sinu meo, &c.
 Habent hic singula verba emphasim, & adeo perspicua sunt, ut ampliori explicatione non opus ha-
 beant. Certe apud veteres tanta fuit resurrectionis certitudo, ut Ezechiel inde argumenta peteret, Ezech. 37.
 quibus probaret, Deum Iudeos ex Babylone liberaturum esse. In nouo autem testamento passim huius
 generis multa occurrunt, sed multorum instar esse possunt, quae apud Ioannem Christum sic ait: Veniet Ioan. 5.
 hora, qua omnes, qui in monumentis sunt, audient vocem filij Dei, & prodibunt qui bene egerunt in
 resurrectionem vitae: qui vero mala peccarunt, in resurrectionem iudicij. Quibus si ea addas, quae
 Matih. 24. et 25. de nouissimi diei historia habentur, nemini hoc amplius dubium fore puto, nisi quis
 & scripturas & ipsum Dei filium mendacij insimulare audeat.

At quia nonnullos ad audaciam progredi videmus, vnum hoc addam, Dei iustitiam consistere non
 posse, nisi mortui resurgant. Ut enim iustitia suum cuique tribuit, ita Dei proprium est, remuneratorem
 esse, & ut Paulus inquit, qui ad Deum accedit, hunc credere oportet, esse Deum, & esse remuneratorem
 merentibus se. At in praesenti seculo remuneratione pijs fere nullam obtingere constat, imò illos ple-
 rant, affligi, impios autem feliciter agere & securè voluptuari videmus, & Christi vox est: Vos plo-
 rantibus & lamentabimini, mundus autem gaudet. Item: In mundo afflictione habebitis. Remune-
 rationem ergo in seculo futuro esse oportet: aut si illic quoque non est, nulla est, & per consequens nec
 iustus est Deus, cum nec pijs sua praemia, nec impijs meritas penas dispenset. Nec est, quod animabus
 retributionem obtingere dicas, & proinde non iniustus esse Deus, licet corporum resurrectio nulla sit.
 Quia enim non sola anime Deo seruiunt, sed in Dei cultu corporum ministerio reuertuntur, imò in corpori-
 bus suis plerumque, pijs propter veritatis confessionem affliguntur: ipsi quoque, corporibus retributio debe-
 tur. Et quia carnalibus desiderijs plerumque, pijs abducuntur, & in corpore peccant: in eodem quoque, pu-
 niantur oportet, nisi Deo iustitia mutilam & imperfectam tribuere libeat. Reuera ergo ad Deo sunt,
 & ipsius Dei iustitiam abnegant, quot quot resurrectionis mysterium scurriliter irrident.

Nec est, quod idem vel ingenij acumen, vel sapientiae laudem sibi ipsis vendicent, cum hoc ipsis
 impossibile videatur, cuius tot argumenta in rerum natura apparent. Nonne enim semina in fulcis
 mori, & eadem cum fenore enasci videmus? Annon arbores & plantas, quae hyberno tempore emor-
 tuae sunt, nouo ineunte vere reuiuiscunt? Annon fauus, ubi in vtero materno nonem mensibus eum in
 sepulchro delituerunt, decimo post mense in vica huius confortium prodeunt? Cur ergo impossibile
 videtur, hominè de terra resurgere, cum huius rei tot exempla habeamus, & hoc ipsum scripturae tam
 diserte iradant? Atqui breuis ista Christi responsio, vnius tantum loci testimonio confirmata, Saddu-
 ceos convincere, reliquis vero auditoribus omnibus veritatis confessionem extorquere potuit, ut Lu-
 cas & Matheus iradiderunt. Ipsi ergo Sadducei praesertim sunt, qui haec laetissima salutis no-
 strae mysteria adducere negare audent. Nostrum fuerit, diuinam Christi sapientiam & eiusdem poten-
 tiam inuictam agnoscere, nec impiorum conatibus offendi, quibus hodie etiam illum oppugnant. Impri-
 mis vero consoletur, quod nec mors ipsa nos à Dei dilectione separare potest. In huius enim manu
 sunt inforti anima, nec attinget eos cruciatus. Eorundem vero corpora olim excitabit Deus, ut la-
 borum suorum & periculorum praemia cum in anima tum in corpore percipiant, cum Christo Iesu si-
 lio suo, cui debetur benedictio, honor, gloria & potestas in aeternum. Amen.

Resurrectio in
 titur iustitia
 Dei.
 Hebr. 11.
 Ioan. 16.
 Resurrectio na
 debet impossi-
 bilis uideri.

Et cum accessisset quidam scribis, qui audierat eos disputantes, & sciebat quod bene respondisset eis, interrogavit eum: Quod est primum mandatum? Iesus autem respondit ei: Primum omnium mandatorum est: Audi Israel, Dominus Deus noster, Dominus unus est. Dilige igitur Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex totis visceribus tuis. Hoc est primum mandatum.

Argumentum
& usus prae-
sentis loci.

Quemadmodum Dominus noster Iesus Christus toto illo tempore, quo in terris versatus est, in ijs diligentissimus fuit, quae ad hominum salutem faciunt: Ita hostes habuit infirmos, nacta incurabilis in disputationibus captiosos potissimum elucet, & perdet & possidet: quorum unum adversus illum instituerunt. Agitur in his de rebus cognitio dignissima: nobis autem praeter haec simul observandum est, piorum eandem fore esse, quae Christi olim fuit: quod nimirum imperatorum, & dijs perpetuo tentantur, & nova quotidie certamina sustinent. In quibus illos confantes esse, non animos despondere decet. Ut enim Christus semper victor discessit, hostium suorum contumaciam sua potentia & sapientia egregie elucit: ita in membris suis per verbi sui praedicationem perpetuo triumphabit, & in medio inimicorum suorum dominabitur. Quia ipse virtute suae, ut inter paganos certamina eiusmodi Veritatis cognitio plenior & luculentior effulgeat, eaq; occasione de multis alienamur, quorum alioqui vix aliqua cogitatio animos nostros subiret. Vidimus hoc in ijs quae latius praecesserunt: clarius tamen & perfectius in praesenti disputatione elucebit, qua Christus iudaeis fidei simul & vitae Christianae rationem complectitur, & simul efficaci spiritus sui per orationem in suas partes pertrahit, quem ipsius adversarii ex multis delegerant, qui ipsi opponi possent. Dignus ergo locus hic, qui singulari diligentia consideretur.

Psalm. 110.

Adversarii Christi,
& illorum conatus.

Primo Christi hostes inspicendi erunt, & qui nam illorum coactus fuerit. Nominatur hic tantum, Scriba nimirum vel legisperitus, qui ipsi quaestionem proposuit. Sed plenus omnia est Matthaeum habentur, qui negotium hoc totum a Pharisaeis institutum fuisse scribit. Videtur autem quod Sadducaei os obturasset: hominibus nimirum plane carnalibus, nec multum in scripturae veritate. Quare doctorem aliquem antagonistam querendum esse arbitrantur, quem illi opponant. Diligunt ergo quendam Legis doctorem, qui Sadducaeorum disputationi interfuerat, & quem antea citat in Lege versatum fuisse, postea ex ipsius Christi testimonio patet. Movit hic quaestionem, nam primum, id est, praeceptum aut summum sit in Lege Dei mandatum. Querit autem, non sciat, sed ut captiose tenet. Sperat enim Christum, quem hominem illiciter atum esse arbitrat, non non habiturum quod respondeat, vel aliquid pronunciaturum esse, quod Legi minus convenienter fore, ut aut ignorantiae suspicionem incurrat apud populum, aut pro schismatico accusari possit. In primo observari debet hostium Christi contumacia, qui toties iam victi & confusi, certamen saltem instaurant, nec sibi satisfieri patiuntur. Causa huius mali est, quod ambrosios & avari homines, in veritatis studio aguntur, sed in hoc incubunt, ut suis rebus consulant. Nam qui tales sunt, per certamina moveri impossibile est, quando nec plagis emolliunt, nec propriae conscientiae testimonio adducuntur, ut veritati cedant, quam sibi adversam esse sentiunt. Tales olim Pharaonem, Saulem, & deinde Zedechiam, & alios plures fuisse legimus. Et hodie non pauci istorum similes reperiantur, quibus satisfacere coneris, non plus feceris, quam si Aethiopem dealbare instituas. Nec idcirco illorum exemplo quisquam offendi debet, si incurabiles maneat, quando ij quoque incurabiles manserunt, quos Christus ipse toties disseruit.

Matth. 22.

Contumacia
impiorum in-
curabilis.

Consortia im-
piorum quanti-
noceant.

Praeterea Scribae huius exemplo admonemur, quid possit impiorum commercium. Fuit is doctus, & in scripturarum cognitione eo usque progressus fuerat, ut Christus illum non procul a regno Dei abesse restetur. Audiuerat item Christum Sadducaei bene respondisse. Adhuc tamen operam suam Pharisaeis locat, & sub Legi praetextu Christo insidias struit. Ut enim qui piecum consuetudinem illa inquinatur: ita qui superbis & impijs Dei contemptoribus conuersantur, illorum fere similes

Eccli. 13.